

საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო

მიმდინარე ეკონომიკური
ტენდენციები

იანვარი, 2018

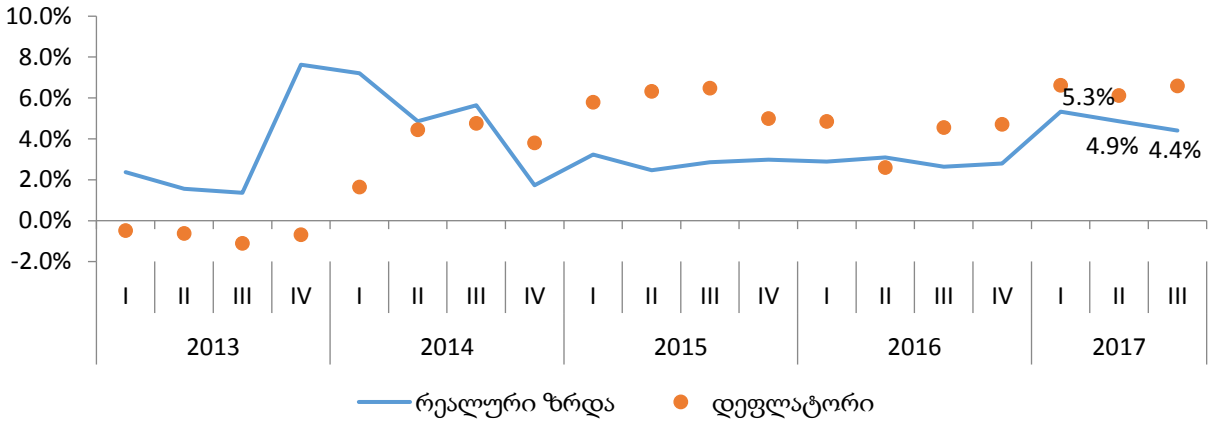
შინაარსი

მთლიანი შიდა პროდუქტი	3
ეკონომიკური ზრდის სტრუქტურა	4
ეკონომიკური ზრდა საქართველოსა და მეზობელ ქვეყნებში	5
ფასების დონე.....	6
კერძო სექტორის როლი ეკონომიკურ ზრდაში.....	8
საგარეო ვაჭრობა	8
ტურიზმი	11
პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები.....	12
ფულადი გზავნილები.....	13
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი.....	14
საკრედიტო რეიტინგები.....	16
საერთაშორისო სარეიტინგო სააგენტო “Moody’s“-ის განცხადება	17
გაცვლითი კურსი	18
უმუშევრობის დონე.....	19
ბიუჯეტის საგადასახადო შემოსავლები.....	19
სახელმწიფო ვალი.....	19
სახელმწიფო ფასიანი ქაღალდების ბაზარი	20
მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი.....	23
2017 წლის ბიუჯეტის აღწერა	24
საერთაშორისო სავალუტო ფონდთან თანამშრომლობა	25

მთლიანი შიდა პროდუქტი

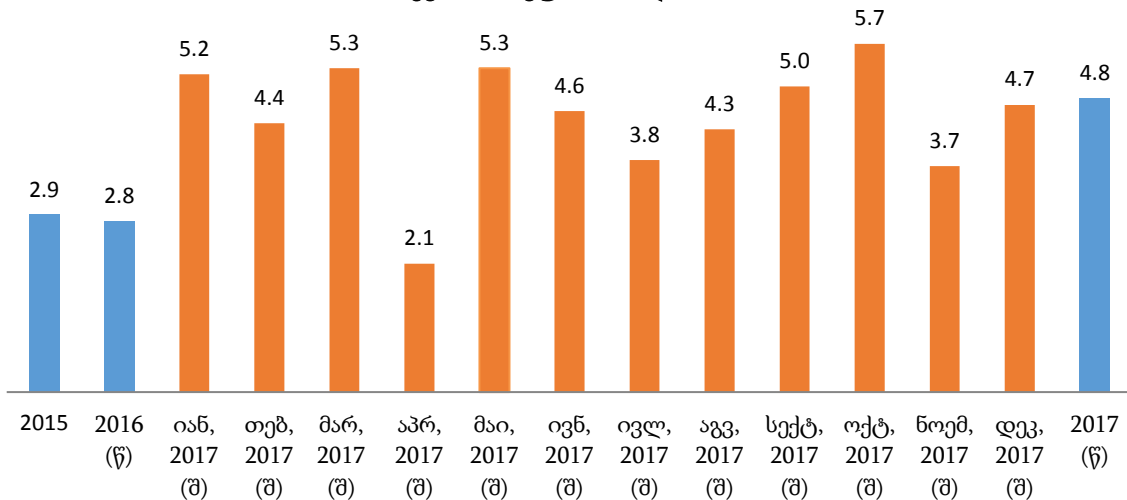
2014-2016 წლებში არსებული ეკონომიკური ზრდის შენელების შემდეგ, 2017 წლის დასაწყისიდან საქართველოს ეკონომიკამ დაიწყო სწრაფი გამოცოცხლება. 2017 წლის პირველ სამ კვარტალში 4.9 პროცენტის ეკონომიკური ზრდა დაფიქსირდა.

მშპ-ს რეალური ზრდა და დეფლატორი

2017 წლის მესამე კვარტლისთვის, მნიშვნელოვანი ზრდა დაფიქსირდა შემდეგ სექტორებში: ვაჭრობა (ზრდა 9.3, წვლილი მთლიან ზრდაში 1.4%); მშენებლობა (ზრდა 9.3, წვლილი მთლიან ზრდაში 0.7%); დამამუშავებელი მრეწველობა (ზრდა 4.2, წვლილი 0.4%); ოპერაციები უძრავი ქონებით (ზრდა 6.3, წვლილი 0.3%); სასტუმროები და რესტორნები (ზრდა 12.6, წვლილი 0.3%); ტრანსპორტი (ზრდა 3.8, წვლილი 0.2%);

ეკონომიკური ზრდა (%)

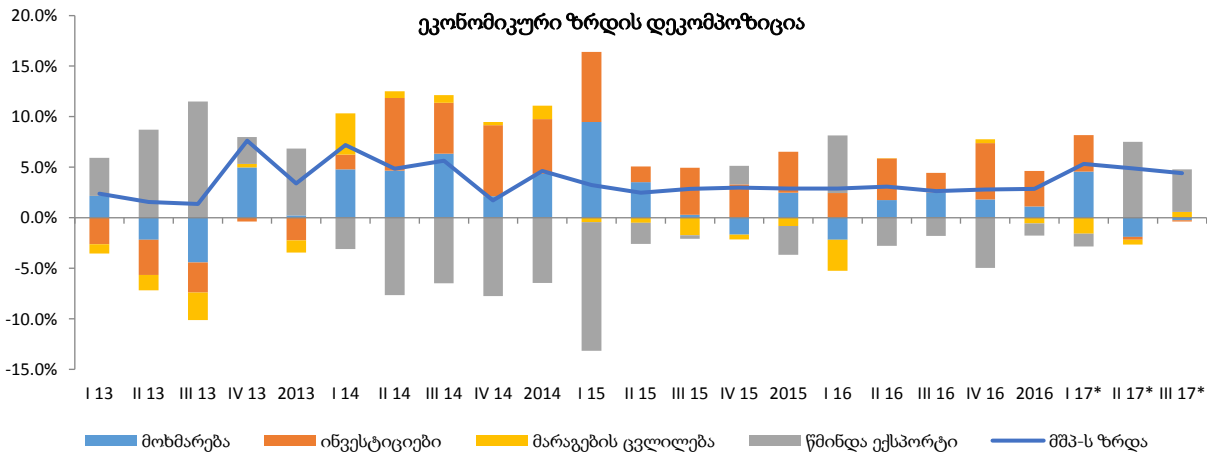

ეკონომიკური ზრდის წინასწარი შეფასებით, 2017 წლის ოქტომბერში რეალური ზრდა 5.7%-ზე დაფიქსირდა, ხოლო ნოემბერში - 3.7%. პირველ თერთმეტ თვეს, ჯამში, წინა წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით ეკონომიკა 4.8 პროცენტით გაიზარდა.

2017 წლის ნოემბერში, მნიშვნელოვანი ზრდა დაფიქსირდა შემდეგ სექტორებში: ტრანსპორტი (ზრდა 16.4%, წვლილი 1.0 პ.პ), ოპერაციები უძრავი ქონებით (ზრდა 13.3%, წვლილი 0.7 პ.პ), სასტუმროები და რესტორნები (ზრდა 32.6%, წვლილი 0.6 პ.პ).

ეკონომიკური ზრდის სტრუქტურა

მთლიანობაში, პირველ სამ კვარტალში ეკონომიკურმა ზრდამ 4.9 პროცენტი შეადგინა. ეკონომიკური ზრდის დაჩქარება ძირითადად გამოწვეული იყო ექსპორტით. მსოფლიო ეკონომიკის გაჯანსაღებამ და პარტნიორ ქვეყნებში არსებულმა დადებითმა ტენდენციებმა პოზიტიური ასახვა ჰპოვა ექსპორტზე, მოხმარებასა და მთლიანად ეკონომიკურ ზრდაზე.

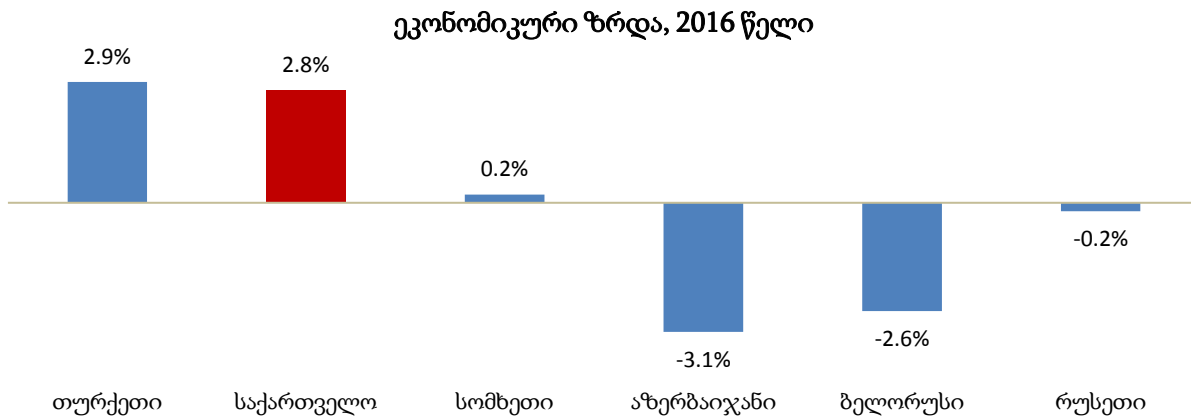

ჩვენი მოლოდინით, საშუალოვადიან პერიოდში კვლავ წმინდა ექსპორტი იქნება ეკონომიკური ზრდის მამოძრავებელი, ასევე მოსალოდნელია, რომ მსოფლიო ეკონომიკის გაჯანსაღება ვაჭრობით იყოს გამოწვეული. ზრდის კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი ფაქტორი იქნება ინვესტიციები. ამასთან, განხორციელებული რეფორმები და მილსადენის პროექტი ორიენტირებულია ქვეყანაში დანაზოგებისა და ინვესტიციების ზრდაზე.

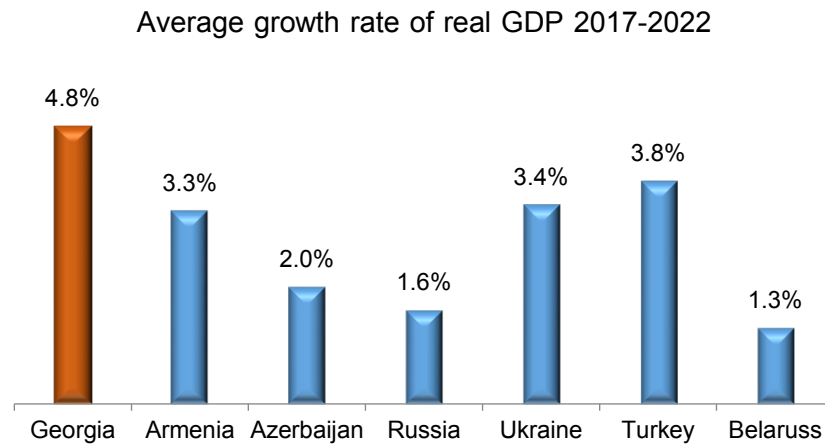
ეკონომიკური ზრდა საქართველოსა და მეზობელ ქვეყნებში

ბოლო წლებში, მიუხედავად ეკონომიკური აქტივობის შენელებისა, საქართველოს ეკონომიკური ზრდა პარტნიორ ქვეყნებთან შედარებით უფრო მაღალი იყო.

საქართველომ ასევე აჩვენა მნიშვნელოვანი მდგრადობა 2014-2016 წლებში რეგიონში არსებული ზრდის შენელების ფონზე. საქართველოს ეკონომიკა საშუალოდ 3.4 პროცენტით გაიზარდა (4.6% 2014 წელს, 2.9% 2015 წელს და 2.8% 2016 წელს), მაშინ, როცა მეზობელ ქვეყნებში უარყოფითი ეკონომიკური ზრდა დაფიქსირდა. საგარეო შოკების მიმართ მაკროეკონომიკური პოლიტიკის თანმიმდევრულმა რეაქციამ საქართველოს ეკონომიკა ერთ-ერთ მოწინავე ქვეყნად აქცია 2016 წელსაც.

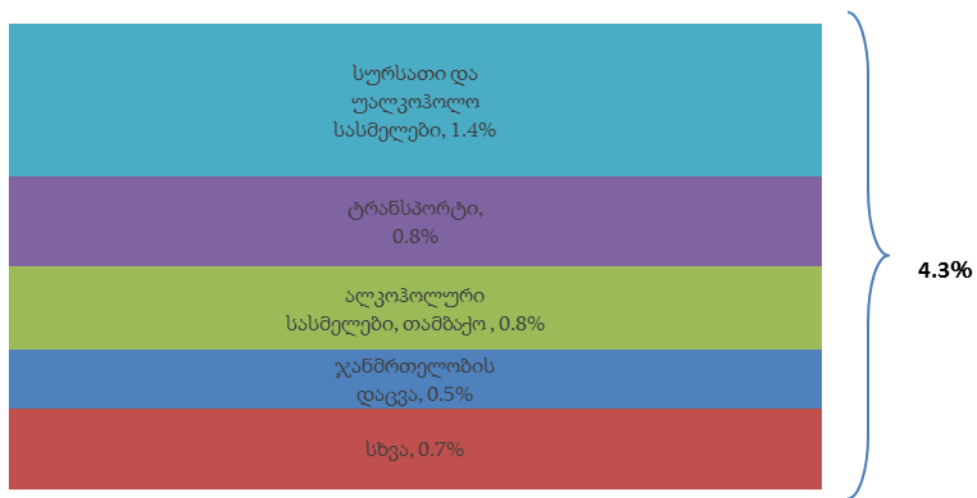

საერთაშორისო სავალუტო ფონდის შეფასებით, საქართველო შეინარჩუნებს მოწინავე პოზიციას რეგიონში საშუალოვადიან პერიოდში ეკონომიკური ზრდის კუთხით.

ფასების დონე

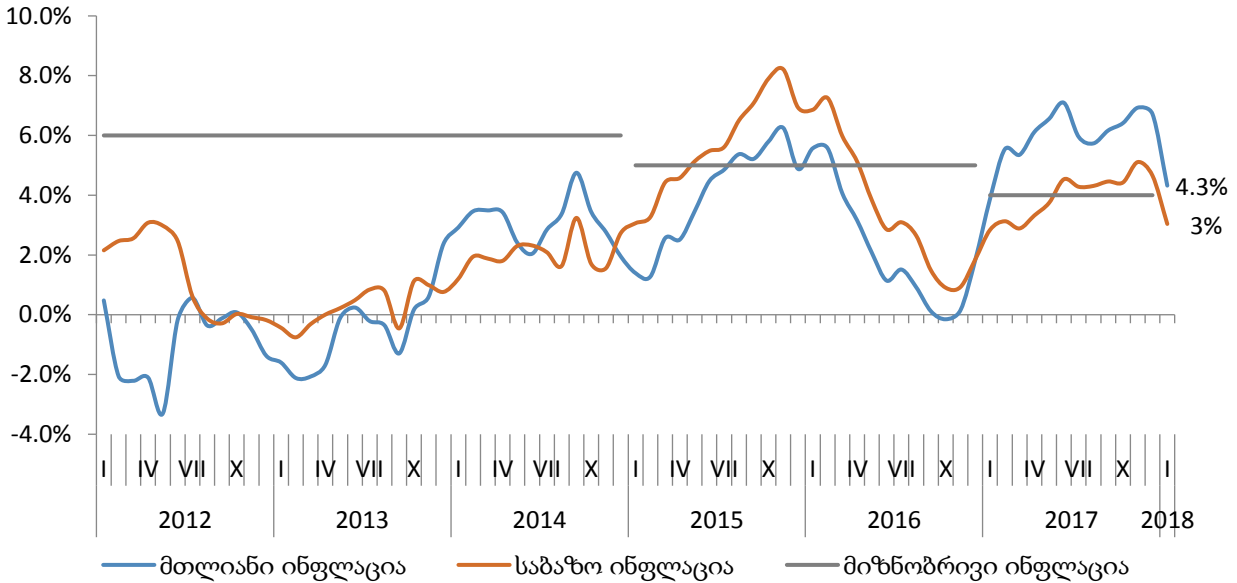
საქართველოს ეროვნული ბანკი მისდევს ინფლაციის თარგეთირების რეჟიმს. 2017 წლისთვის წლიური ინფლაცია 6.0 პროცენტს შეადგენდა, რაც მიზნობრივ 4 პროცენტთან მაჩვენებელზე მაღალია. თუმცა, მიზნობრივიდან აღნიშნული გადახრა გამომდინარეობს ერთჯერადი ფაქტორებიდან, რაც დაკავშირებულია 2017 წელს განხორციელებული ფისკალური რეფორმის შედეგად აქციზის გადასახადის ცვლილებით (თამბაქოზე, საწვავსა და ავტომობილებზე).

2017 წლის დეკემბერში სამომხმარებლო ფასების ინდექსი 6.7 პროცენტით გაიზარდა. საბაზო¹ ინფლაცია შესაბამის პერიოდში შეადგენდა 4.7 პროცენტს. მთელი წლის განმავლობაში საბაზო ინფლაცია მიზნობრივის გარშემო მერყეობდა.

2018 წლის იანვარში სამომხმარებლო ფასების ინდექსი 4.3 პროცენტით გაიზარდა. საბაზო ინფლაცია შესაბამის პერიოდში შეადგენდა 3.0 პროცენტს.

¹ არასასურსათო ინფლაცია, ენერგომატარებლების გარეშე

წლიური ინფლაციის ფორმირებაზე ძირითადი გავლენა იქონია ფასების ცვლილებამ შემდეგ ჯგუფებზე²:

- სურსათი და უალკოჰოლო სასმელები: ფასები გაიზარდა 4.7 პროცენტით, რაც 1.44 პროცენტული პუნქტით აისახა მთლიანი ინდექსის ზრდაში. ფასები გაიზარდა ქვეჯგუფებზე: ხილი და ყურძენი (13.5 პროცენტი), რძე, ყველი და კვერცხი (7.9 პროცენტი), ხორცი და ხორცის პროდუქტები (6.6 პროცენტი), ბოსტნეული და ბაღჩეული (4.3 პროცენტი), ყავა, ჩაი და კაკაო (4.3 პროცენტი), ზეთი და ცხიმი (4.0 პროცენტი);
- ტრანსპორტი: ფასები მომატებულია 6.6 პროცენტით, რაც წლიურ ინფლაციაზე 0.91 პროცენტული პუნქტით აისახა. ფასები გაიზარდა პირადი სატრანსპორტო საშუალებების ექსპლუატაციაზე (9.7 პროცენტი) და სატრანსპორტო მომსახურებაზე (3.4 პროცენტი). ამასთან, ფასები შემცირდა სატრანსპორტო საშუალებების შეძენაზე (-9.2 პროცენტი);
- ალკოჰოლური სასმელები, თამბაქო: ფასები გაიზარდა 11.5 პროცენტით, რაც 0.75 პროცენტული პუნქტით აისახა მთლიანი ინდექსის ზრდაში. ჯგუფში ფასების მატება დაფიქსირდა როგორც თამბაქოს ნაწარმზე (19.8 პროცენტი), ისე ალკოჰოლურ სასმელებზე (3.5 პროცენტი);
- ჯანმრთელობის დაცვა: ფასები გაიზარდა 6.4 პროცენტით, რაც 0.52 პროცენტული პუნქტით აისახა მთლიანი ინდექსის ზრდაში. ჯგუფში ფასები გაიზარდა შემდეგ ქვეჯგუფებზე: სამედიცინო პროდუქცია, აპარატურა და მოწყობილობები (10.7

² წყარო: საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური

პროცენტი), ამბულატორიული სამედიცინო მომსახურება (5.4 პროცენტი) და საავადმყოფოების მომსახურება (2.8 პროცენტი);

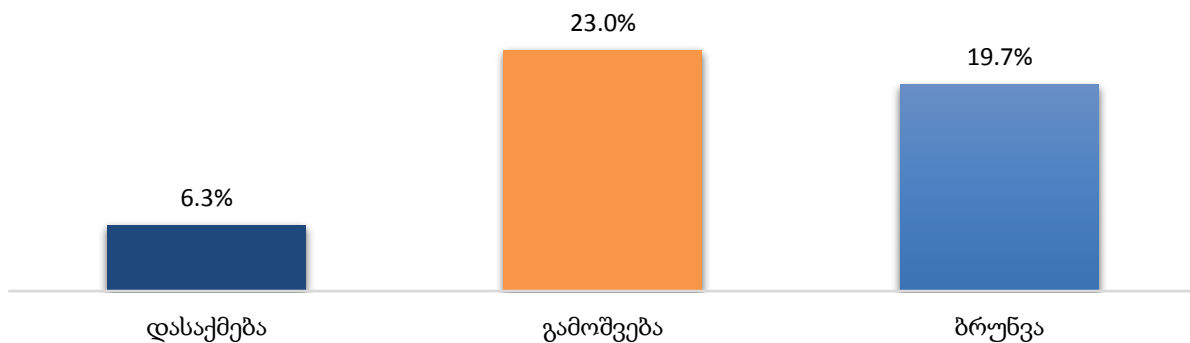
- საცხოვრებელი, წყალი, ელექტროენერგია, აირი: ჯგუფში ფასები გაიზარდა 4.2 პროცენტით. შესაბამისად, ჯგუფის წვლილმა წლიურ ინფლაციაში 0.35 პროცენტული პუნქტი შეადგინა. ფასები გაიზარდა ელექტროენერგიის, აირის და სათბობის სხვა სახეების (4.6 პროცენტი), ასევე წყალმომარაგების და საცხოვრებელთან დაკავშირებული სხვა მომსახურების (7.7 პროცენტი) ქვეჯგუფებზე.

კერძო სექტორის როლი ეკონომიკურ ზრდაში

კერძო სექტორს ისტორიულად წარმმართველი როლი უჭირავს ეკონომიკურ ზრდაში და აღნიშნული ტენდენცია გაგრძელდა 2017 წელსაც.

ბიზნეს სექტორის ბრუნვის მოცულობა 2017 წლის მესამე კვარტალში, გასული წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით, 19.7%-ით გაიზარდა. პროდუქციის გამოშვება 23.0%-ით, ხოლო დასაქმებულთა რაოდენობა 6.3%-ით გაიზარდა, რაც 37,888 ახალ სამუშაო ადგილს ნიშნავს. სულ დასაქმებულთა რაოდენობამ 643,923 ადამიანი შეადგინა.

ბიზნეს სექტორი, 2017 წელი III კვარტალი

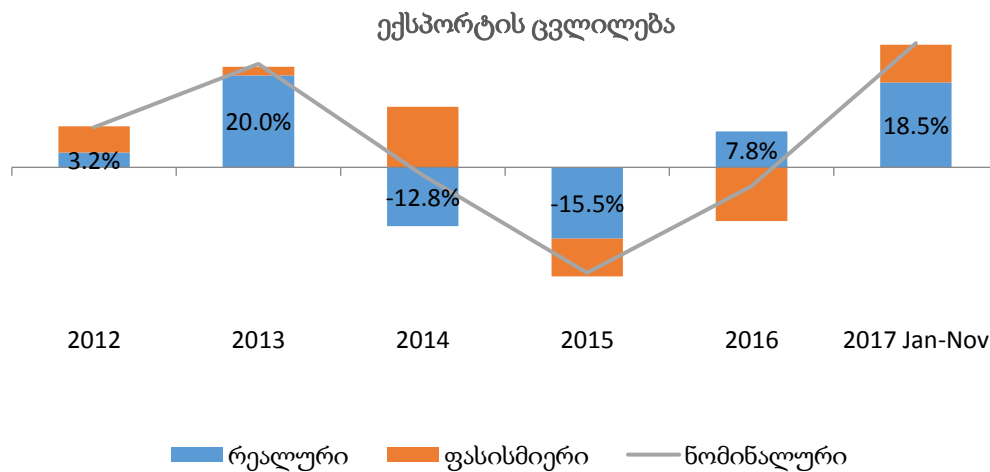

საგარეო ვაჭრობა

რეგიონში ეკონომიკის გაჯანსაღება კარგად აისახა საქართველოს ექსპორტზე და 2017 წლის დეკემბერში ექსპორტის ზრდამ 50.0 პროცენტი შეადგინა, ჯამურად კი, 2017 წელს

ექსპორტი 29.1 პროცენტით გაიზარდა. მკვეთრი ზრდა დაიწყო იანვრიდან, როდესაც ექსპორტის 44.7 პროცენტის ზრდა დაფიქსირდა.

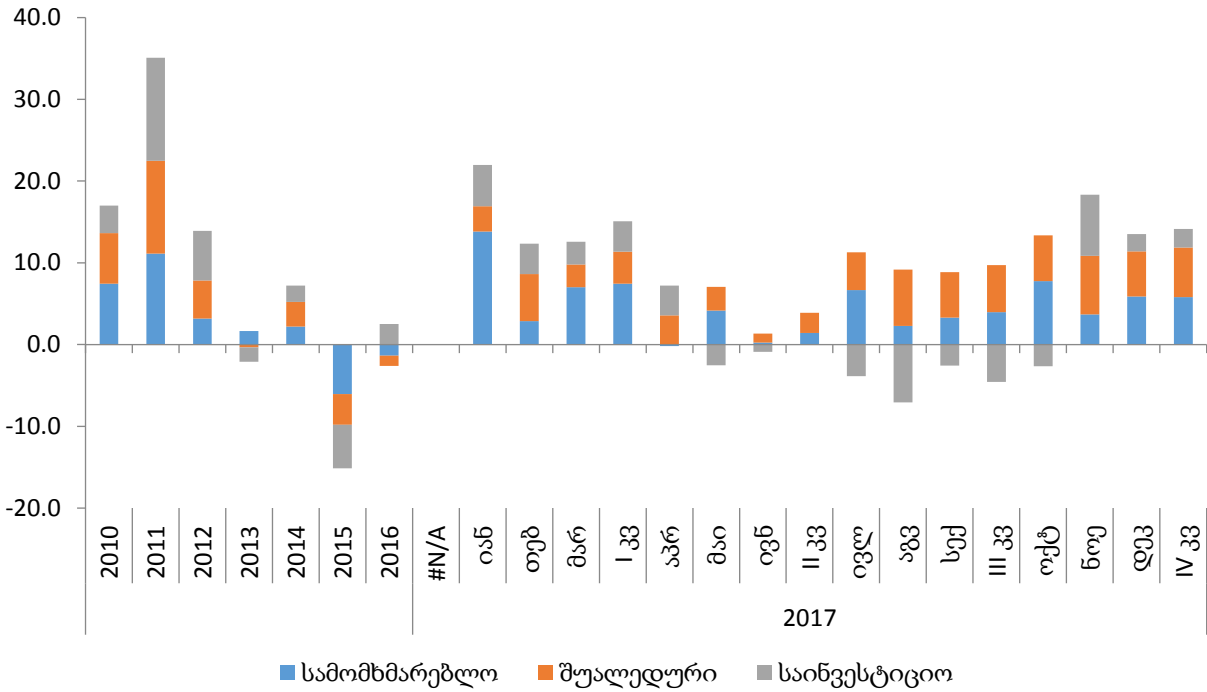
მნიშვნელოვანი ზრდა დაფიქსირდა ფეროშენადნობების (წვლილი ზრდაში 6.5 პროცენტული პუნქტი), სპილენძის მადნებისა და კონცენტრატების (წვლილი ზრდაში 5.1 პროცენტული პუნქტი), ყურძნის ნატურალური ღვინოების (წვლილი ზრდაში 2.7 პროცენტული პუნქტი), ნავთობი და ნავთობპროდუქტების (წვლილი ზრდაში 1.9 პროცენტული პუნქტი) და მედიკამენტების ექსპორტში (წვლილი ზრდაში 1.6 პროცენტული პუნქტი).

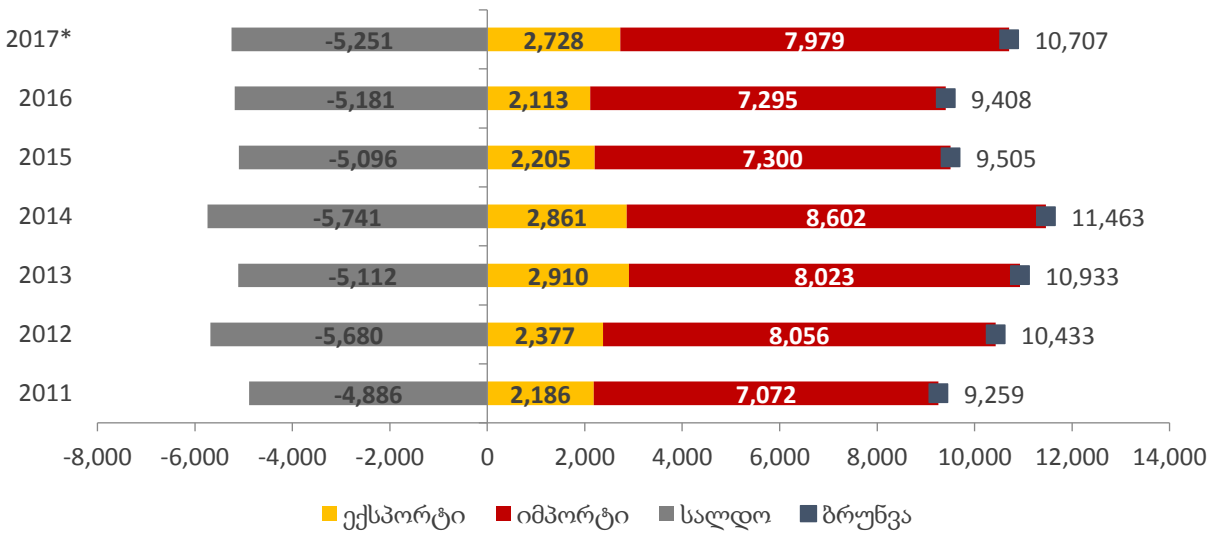
2014 წლის აგვისტოდან დაიწყო ექსპორტის კლება. შემობრუნების ტენდენცია, შეინიშნება 2015 წლის მესამე კვარტლიდან, როდესაც ექსპორტის შემცირებაში ფასისმიერი ეფექტი დომინირებდა და რეალურ გამოხატულებაში ექსპორტმა კლება შეწყვიტა.

2015 წლის მეორე კვარტლიდან გაცვლითი კურსის გაუფასურების ფონზე დაიწყო იმპორტის კორექტირება და იმპორტის შემცირების ტენდენცია 2016 წლის მასამდე გაგრძელდა. მასიდან საინვესტიციო საქონლის იმპორტის მნიშვნელოვანმა ზრდამ, რაც ძირითადად მანქანა-დანადგარების (მათ შორის: გენერატორების, სამედიცინო აპარატურის, გამომთვლელი მანქანების, სამრეწველო დანადგარების და ა.შ) იმპორტის ზრდით იყო გამოწვეული, მთლიანი იმპორტის ზრდა განაპირობა. ასევე, პერიოდულად მაღალი იყო შუალედური საქონლის იმპორტის (მათ შორის მანქანა-დანადგარების ნაწილების და საწვავი და საცხები მასალების) ზრდა. ბოლო სამი თვის განმავლობაში მნიშვნელოვანი წვლილი შეიტანა სამომხმარებლო საქონლის იმპორტის ზრდამ, რაც ნავთობპროდუქტების იმპორტს უკავშირდება. ჯამურად, წლის განმავლობაში დადებითი წვლილი მხოლოდ საინვესტიციო საქონლის იმპორტის შემთხვევაში ფიქსირდება.

ჯამურად, იმპორტში 9.4 პროცენტის ზრდა დაფიქსირდა 2017 წელს. მაღალი ზრდა დაფიქსირდა სამომხმარებლო და შუალედური საქონლის იმპორტში.

საგარეო ვაჭრობა (მლნ აშშ დოლარი)

2017 წელს ექსპორტი 29.1 პროცენტით გაიზარდა, რაც ნომინალურად 614.8 მლნ აშშ დოლარს შეადგენს. ამავე პერიოდში იმპორტის ზრდა 9.4 პროცენტი, ანუ 684.8 მლნ აშშ დოლარი იყო. შედეგად, სავაჭრო ბალანსი დაახლოებით 70.0 მლნ აშშ დოლარით გაუარესდა წინა წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით.

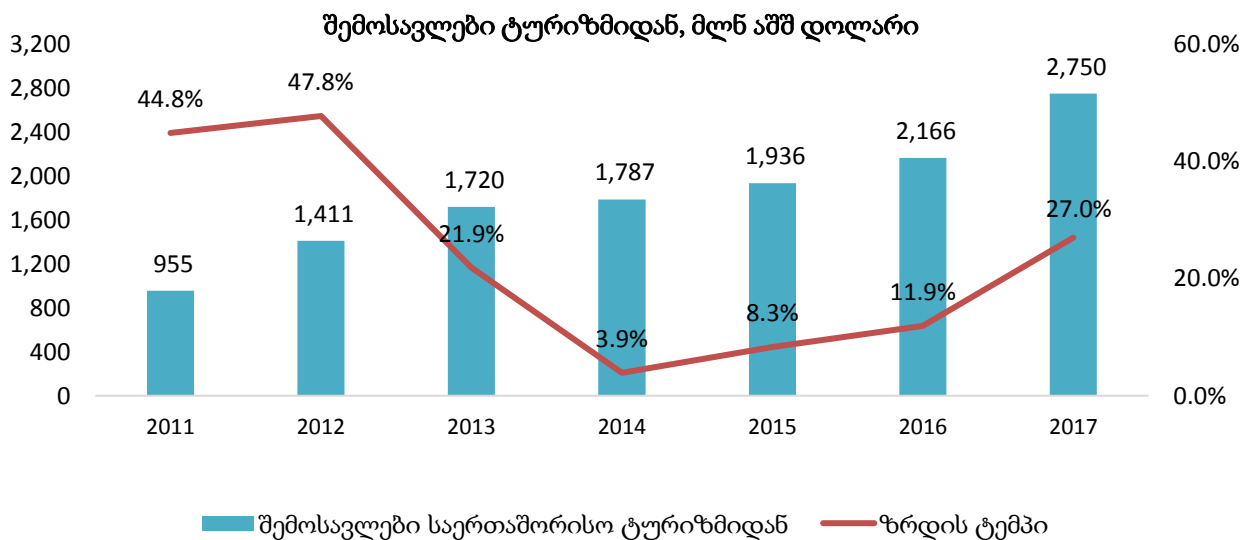
ტურიზმი

ბოლო წლების განმავლობაში ტურიზმი ეკონომიკის ერთ-ერთ ყველაზე მნიშვნელოვან სექტორად ჩამოყალიბდა.

წინასწარი მონაცემებით, საერთაშორისო ტურიზმიდან მიღებული შემოსავლები 27.0 პროცენტით გაიზარდა, რაც 584.4 მლნ აშშ დოლარით მეტი უცხოური ვალუტის შემოდინებაა წინა წელთან შედარებით. ბოლო ათწლეულის მანძილზე, ტურიზმის სექტორი დაახლოებით 9-ჯერ არის გაზრდილი. 2016 წელს საერთაშორისო ტურიზმიდან მიღებულმა შემოსავლებმა პირველად გადააჭარბა 2 მილიარდ აშშ დოლარს.

2017 წელს, საქართველოს 7 555 ათასი ვიზიტორი ეწვია, რაც გასული წლის ანალოგიურ მონაცემს 19.0 პროცენტით აღემატება, ხოლო ტურიზმიდან მიღებულმა შემოსავლებმა 2 750 მლნ აშშ დოლარი შედგინა.

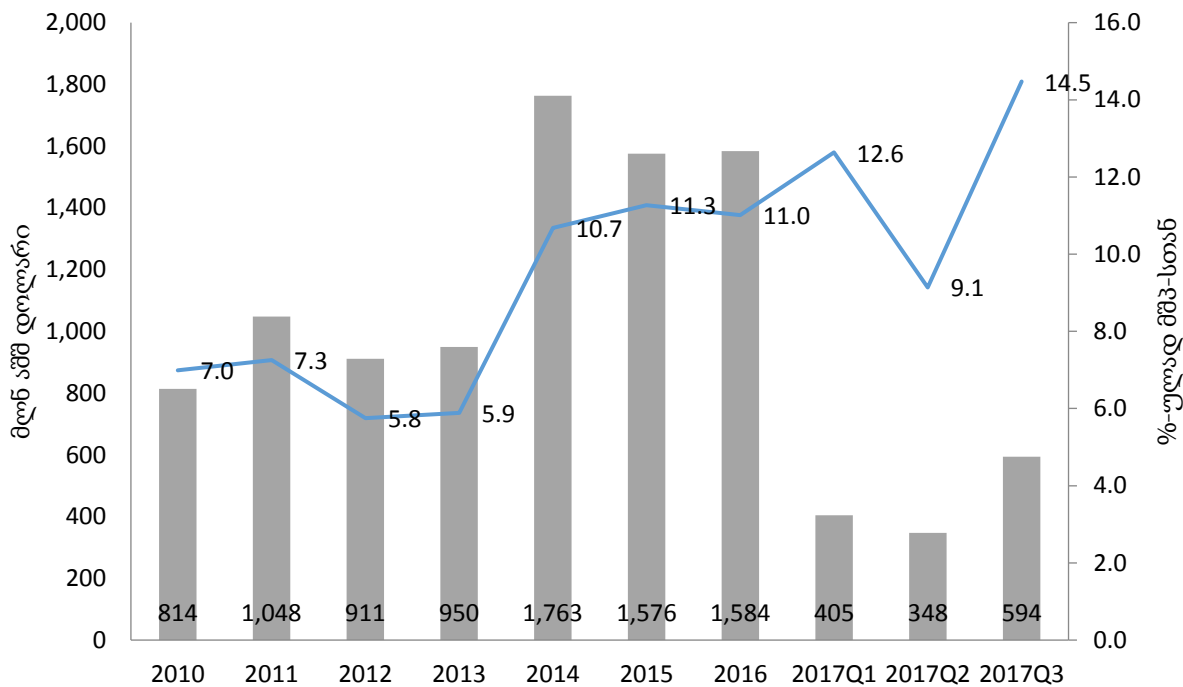
ვიზიტორების რაოდენობის მზარდი ტენდენცია გრძელდება 2018 წელსაც. იანვარში საქართველოს 444,2 ათასი ვიზიტორი ეწვია, რაც წინა წლის ანალოგიურ მაჩვენებელთან შედარებით 14.8%-ით მეტია, ხოლო ტურიზმიდან მიღებული შემოსავლები 24.5%-ით არის გაზრდილი.

პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები

ბოლო ოთხი წლის განმავლობაში საქართველოში შეინიშნება პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მნიშვნელოვანი გაჯანსაღება და სტაბილურად მთლიანი შიდა პროდუქტის 10 პროცენტის გარშემოა. პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოცულობამ 2016 წელს 1 584 მლნ. აშშ დოლარი შეადგინა, რაც 0.5 პროცენტით მეტია წინა წელთან შედარებით.

პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები

წინასწარი მონაცემებით, პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოცულობამ 2017 წლის I-III კვარტალში 1 346.5 მლნ. აშშ დოლარი შეადგინა, რაც 2016 წლის იგივე პერიოდთან შედარებით 2.9 პროცენტით მეტია.

რაც შეეხება 2017 წელს, წინასწარი მონაცემებით III კვარტალში, პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების ყველაზე დიდი წილი - 29.9 პროცენტი ტრანსპორტსა და კავშირგაბმულობაში განხორციელდა, მშენებლობაში - 19.5 პროცენტი, ენერჯეტიკაში - 12.2 პროცენტი, საფინანსო სექტორში - 12.0 პროცენტი, დამამუშავებელ მრეწველობაში 6.6 პროცენტი, სასტუმროებსა და რესტორნებში - 5.1 პროცენტი, უძრავ ქონებაში - 3.5 პროცენტი, ხოლო სამთომომპოვებით მრეწველობაში - 2.3 პროცენტი.

2017 წლის III კვარტალში OECD-ს ქვეყნებიდან განხორციელებულმა პირდაპირმა უცხოურმა ინვესტიციებმა მთლიანი FDI-ის 62.4 პროცენტი შეადგინა.

აღსანიშნავია FDI-ს დივერსიფიკაციის ზრდა ახალ სექტორებში ინვესტირებით. მაგალითად, 2015 წელს დაფიქსირდა ჯანმრთელობის დაცვაში განხორციელებული ინვესტიციების მკვეთრი ზრდა წინა წლებთან შედარებით. 2016 წელს კი 2015 წელთან შედარებით გაზრდილია ინვესტიცია ენერჯეტიკის სექტორში. ენერჯეტიკაში განხორციელებულმა პირდაპირმა უცხოურმა ინვესტიციებმა მთლიანი FDI-ის 12.3 პროცენტი შეადგინა.

2016 წელს ჯამურად OECD-ს ქვეყნებიდან განხორციელებულმა პირდაპირმა უცხოურმა ინვესტიციებმა მთლიანი FDI-ის 46.5 პროცენტი შეადგინა.

უმსხვილესი პირდაპირი ინვესტორი ქვეყნების სამეულში კი პირველ ადგილზე აზერბაიჯანია 25.9 პროცენტით, მეორე ადგილზე - თურქეთი 23.3 პროცენტით, ხოლო მესამე ადგილზე - გაერთიანებული სამეფო 10.7 პროცენტით.

მნიშვნელოვანია, რომ 2016 წელს რეინვესტირებაში დაფიქსირდა უმაღლესი მაჩვენებელი და შეადგინა FDI-ის 32 პროცენტი, ხოლო 2017 წელს 43,9%, რაც აჩვენებს, რომ სახელმწიფოს ეკონომიკური პოლიტიკა და გაუმჯობესებული ბიზნეს გარემო დადებითად აღიქმება ინვესტორების მიერ და მეტი ინვესტორი აგრძელებს ბიზნეს გეგმებს საქართველოში. მიმდინარე ეკონომიკური პოლიტიკა და რეფორმები რეინვესტორების მაღალი დონის შენარჩუნებისა და საშუალო და გრძელვადიანი პერიოდის ზრდის წინაპირობაა.

ფულადი გზავნილები

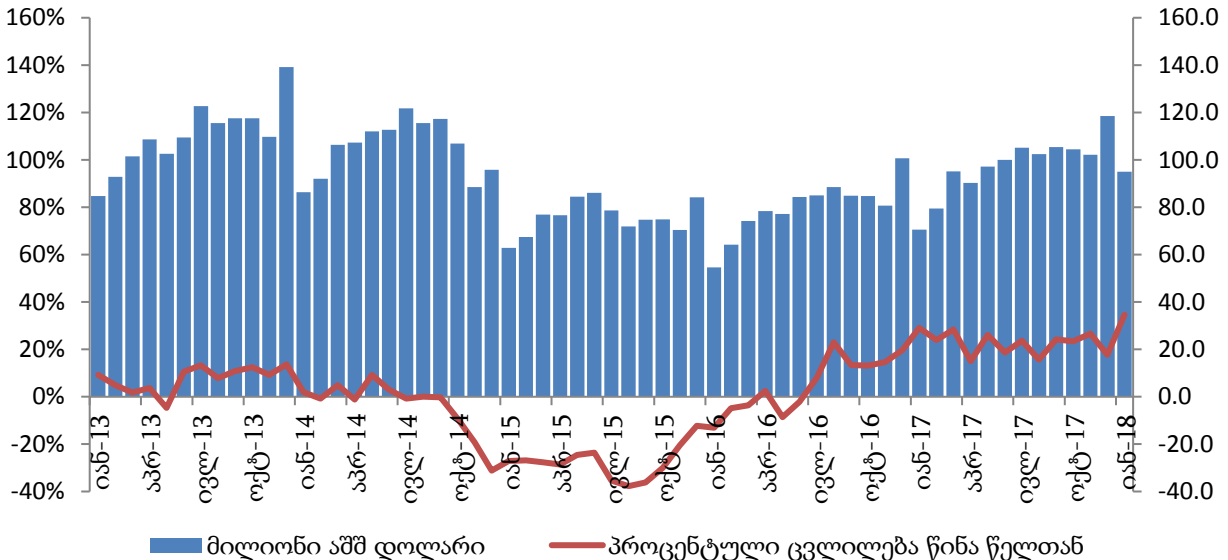
2017 წელს ჯამურად ფულადი გზავნილები 22.3 პროცენტით მეტი იყო 2016 წლის იგივე პერიოდთან შედარებით.

2016 წლის მეორე ნახევრიდან ფულადი გზავნილების მოცულობა მნიშვნელოვნად იზრდება. მიუხედავად იმისა, რომ პირველ 5 თვეში ფულადი გზავნილები კლების ტენდენციით ხასიათდებოდა წინა წლის იგივე პერიოდთან შედარებით. 2016 წლის ივლისში ფულადი გზავნილები გაიზარდა 8 პროცენტით, წლის მაქსიმალური ზრდა დაფიქსირდა აგვისტოში - 23.0 პროცენტი, ნოემბერში ეს მაჩვენებელი იყო 14.6 პროცენტი, ხოლო დეკემბერში ფულადი გზავნილები 19.7 პროცენტით გაიზარდა. ჯამურად, 2016 წელს წმინდა ფულადი გზავნილების წინა წელთან შედარებით 5.3 პროცენტით გაიზარდა.

2017 წლის იანვარში წმინდა ფულადი გზავნილების ზრდა იყო 29.1 პროცენტი, თებერვალში ზრდამ 23.9 პროცენტი შეადგინა, მარტში - 28.4 პროცენტი, აპრილში - 15.1 პროცენტი, მაისში - 26.1 პროცენტი, ივნისში - 18.6 პროცენტი, ივლისში - 23.7 პროცენტი,

აგვისტოში - 15.7 პროცენტი, სექტემბერში - 24.2 პროცენტი, ოქტომბერში - 23.4 პროცენტი, ნოემბერში - 26.6 პროცენტი, ხოლო დეკემბერში - 17.7 პროცენტი. 2018 წლის იანვარში წმინდა ფულადი გზავნილების ზრდამ 34.7 პროცენტი შეადგინა.

წმინდა ფულადი გზავნილები

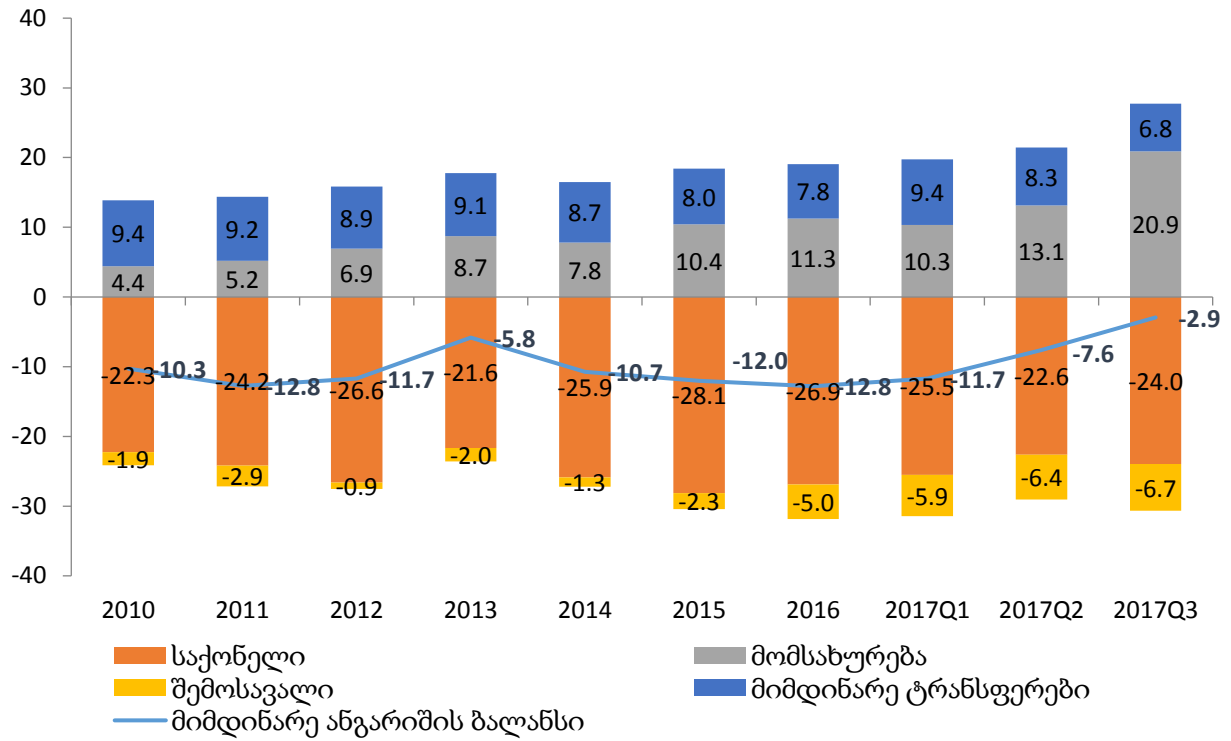
საერთო ჯამში, 2017 წელს, საქონლის ექსპორტის, ტურიზმისა და გზავნილების გზით უცხოური ვალუტის შემოდინება გაიზარდა 1 413 მილიონი აშშ დოლარით. ამავე პერიოდში 684.8 მილიონი აშშ დოლარით გაიზარდა იმპორტისთვის თანხების გადინება. შედეგად, 2017 წელს მიმდინარე ანგარიშზე დადებითი გავლენა შეინიშნა.

მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი

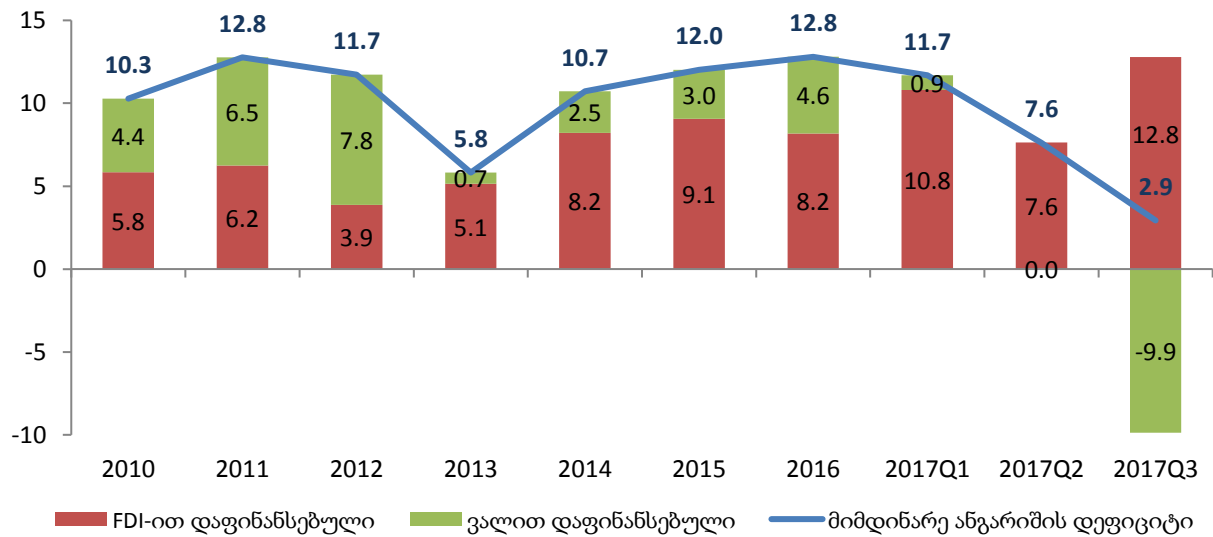
მიმდინარე ანგარიშის მაღალი დეფიციტი საქართველოს ეკონომიკის მოწყვლადობის ერთ-ერთ მთავარ წყაროს წარმოადგენს. ამიტომ, საქართველოს მთავრობამ შეიმუშავა რეფორმები დანაზოგების წასახალისებლად, მწარმოებლურობისა და ექსპორტის ზრდისთვის და დანაზოგები-ინვესტიციების „გეკ“-ის თანდათანობით დასახურად, რაც დაბალანსებულ მიმდინარე ანგარიშს გულისხმობს.

პირველი შედეგები საკმაოდ შთამბეჭდავია: 2017 წლის მესამე კვარტალში, მიმდინარე ანგარიშიდან დეფიციტმა მშპ-სთან მიმართებაში 2.9 პროცენტი შეადგინა, რაც ისტორიულ მინიმუმს წარმოადგენს. კლების ტენდენცია 2017 წელს დაიწყო. 2016 წელს მიმდინარე

ანგარიშის დეფიციტი 12.8 პროცენტს შეადგენდა, 2017 წლის პირველ კვარტალში 11.7 პროცენტამდე შემცირდა, ხოლო მეორე კვარტალში - 7.6 პროცენტამდე.

მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტი

საკრედიტო რეიტინგები

საქართველო აგრძელებს თანამშრომლობას საერთაშორისო საკრედიტო კომპანიებთან „Standard & Poor’s“, „Fitch“ და „Moody’s“. ჩვენი ქვეყანა ინარჩუნებს სტაბილურ რეიტინგს, ამჟამად საქართველოს Standard & Poor’s-თან, „Fitch“-თან “BB- ” და Moody’s“-თან “Ba2” სტაბილური რეიტინგი აქვს. რეგიონის ქვეყნებში კი შეინიშნება საკრედიტო რეიტინგის გაუარესება.

S&P და Fitch-მა დაადასტურა აზერბაიჯანის საკრედიტო რეიტინგი “BB+” ნეგატიურ დონეზე, რომელიც “BBB-”-დან შეამცირა 2016 წელს. გასულ წელს აზერბაიჯანის საკრედიტო რეიტინგი გააუარესა აგრეთვე Moody’s-მაც და შეამცირა Ba3-დან Ba1-მდე. საკრედიტო კომპანია Moody’s-მ ასევე გააუარესა სომხეთის საკრედიტო რეიტინგიც Ba3 დან B1 მდე.

S&P-ის და Moody’s-ის შეფასებით გაუარესდა რუსეთის საკრედიტო რეიტინგიც. 2014 წლის დეკემბერთან შედარებით, რუსეთის საკრედიტო რეიტინგი Moody’s-ის შეფასებით გაუარესდა Baa3 დან Ba1 მდე, ხოლო S&P-ის შეფასებით BBB- დან BB+ მდე.

Moody’s-მა 2016 წლის სექტემბერში შეამცირა თურქეთის საკრედიტო რეიტინგი Baa3-დან Ba1-მდე, ხოლო 2017 წლის მარტში თურქეთის საკრედიტო რეიტინგი სტაბილურიდან ნეგატიურით შეცვალა, ივლისში S&P-მა რეიტინგი შეამცირა „BB+“- დან „BB“-მდე, ხოლო Fitch-მა “BBB“-დან “BB+“-მდე შეამცირა.

Fitch-მა გამოაქვეყნა საქართველოს რეიტინგის შეფასება, რომლის თანახმადაც საქართველოს სუსტ მხარეებად მიჩნეულია: მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტისა და ქვეყნის საგარეო ვალის მაღალი მაჩვენებელი.

ძლიერ მხარეებს მიეკუთვნება მცურავი გაცვლითი კურსის რეჟიმი, მაღალი ზრდა ტურიზმის სექტორში და ასევე გაჯანსაღება ფულადი გზავნილების თვალსაზრისით. ანგარიშის თანახმად, წამოწყებული მნიშვნელოვანი საგადასახადო რეფორმა წახალისებს ეკონომიკურ ზრდას საშუალოვადიან პერიოდში.

სტაბილური რეიტინგის შენარჩუნებაზე მრავალმა ფაქტორმა სხვადასხვა მიმართულებით იმოქმედა. უარყოფითი ფაქტორებია რეგიონული კრიზისის ფონზე ბოლო პერიოდში შენელებული ეკონომიკური ზრდა, მიმდინარე ანგარიშის მაღალი დეფიციტი, და ვალუტის გაუფასურებით გაზრდილი საგარეო ვალი. დადებით ფაქტორებად Moody’s გამოყოფს შემდეგ გარემოებებს: ძლიერი ინსტიტუტები, ევროკავშირთან ასოცირების შეთანხმება, დივერსიფიცირებული საექსპორტო ბაზრები, სავაჭრო შეთანხმებები, რომელიც პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების საშუალოდ მშპ-ს 10%-ზე შენარჩუნებას უწყობს ხელს და საშუალოვადიან პერიოდში გაზრდის ექსპორტს და დააჩქარებს ეკონომიკურ ზრდას.

საერთო ჯამში, საქართველოს სუვერენული საკრედიტო რეიტინგი გაუმჯობესებულია, ხოლო პერსპექტივა სტაბილურ დონეზეა შენარჩუნებული, რეგიონში გაუარესებული ეკონომიკური გარემოს მიუხედავად, რაც სწორი პოლიტიკის გატარების (მცურავი სავალუტო კურსი, ინფლაციის თარგეთირება, კონტრ-ციკლური ფისკალური პოლიტიკა, საგარეო სავაჭრო ბარიერების მოხსნა და ექსპორტის დივერსიფიცირება, ევროკავშირთან ასოცირების შეთანხმება), შემცირებული რისკებისა და საშუალოვადიანი პერსპექტივების დამსახურებაა.

საერთაშორისო სარეიტინგო სააგენტო “Moody’s“-ის განცხადება

სარეიტინგო სააგენტო Moody’s-მა საქართველოს რეიტინგი გააუმჯობესა Ba3-დან Ba2-მდე, ხოლო პერსპექტივა სტაბილურზე დონეზე შეუნარჩუნა.

სააგენტოს განცხადებით, რეიტინგის გაუმჯობესება და პერსპექტივის შენარჩუნება გამოწვეულია იმით, რომ საქართველოს ეკონომიკა მდგრადი აღმოჩნდა 2014 წელს რეგიონში დაწყებული ეკონომიკური შოკის მიმართ, რის შედეგადაც გამოჩნდა ქვეყნის ეკონომიკისა და ინსტიტუტების სიძლიერე. მიმდინარე ეკონომიკური რეფორმები კი, რაც საერთაშორისო სავალუტო ფონდის დახმარებით ხორციელდება, შეამცირებს საქართველოს ძირითად საკრედიტო სისუსტეებს და დროთა განმავლობაში უფრო მეტად გაზრდის საკრედიტო სიძლიერეს. თუმცა, რეიტინგის ზრდას ხელს უშლის საგარეო მოწყვლადობის რისკები.

ადგილობრივ ვალუტაში გამოსახული ფასიანი ქაღალდებისა და დეპოზიტების ჭერი გაიზარდა Baa3-დან Baa1-მდე, უცხოურ ვალუტაში გამოსახული ფასიანი ქაღალდების ჭერი - Ba1-დან Baa3-მდე, ხოლო უცხოურ ვალუტაში გამოსახული დეპოზიტების ჭერი - B1-დან Ba3-მდე. მოკლევადიანი უცხოურ ვალუტაში გამოსახული ფასიანი ქაღალდების ჭერი გაიზარდა “Not Prime“-დან „P-3“-მდე, ხოლო დეპოზიტების ჭერი კვლავ “Not Prime“-ზე შენარჩუნდა.

მიმდინარე ეკონომიკური რეფორმები დადებითად აღიქმება სარეიტინგო სააგენტოს მიერ - „ახალი სანდო რეფორმები უფრო მეტად შეუწყობს ხელს საკრედიტო გაძლიერებას“. სავალუტო ფონდთან გაფორმებულმა 3-წლიანმა პროგრამამ გააუმჯობესა რეფორმების საიმედოობა:

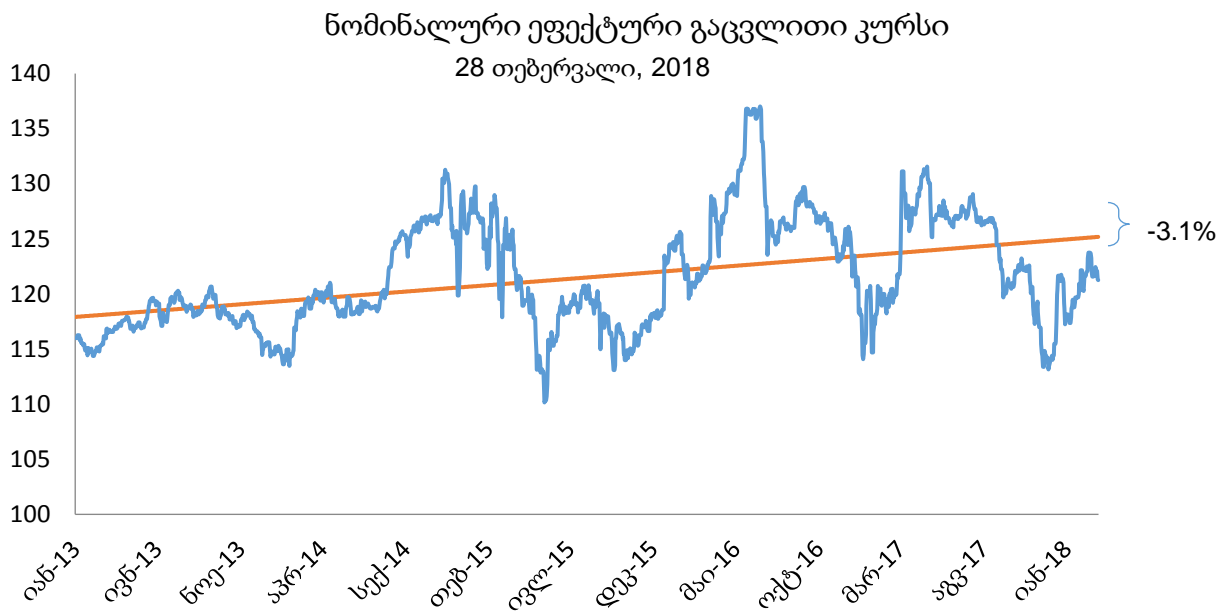
პროგრამა ხაზს უსვამს სტრუქტურულ რეფორმებს, რაც გამოიწვევს მაღალ და მეტად ინკლუსიურ ზრდას. ძირითადი აქცენტი გაკეთდება განათლების გაუმჯობესებაზე, საგზაო ინფრასტრუქტურის დაფინანსებაზე, მეტად ეფექტიან საჯარო ადმინისტრირებაზე და გაუმჯობესებულ ბიზნეს კლიმატზე, რაც გააძლიერებს კერძო სექტორის, როგორც ეკონომიკის მამოძრავებელი სექტორის, როლს.

დოლარიზაცია და საგარეო მოწყვლადობა კვლავ რჩება ეკონომიკის მთავარ სისუსტედ, თუმცა, ლარიზაციის პროცესი Moody's-ის მიერ დადებითად არის შეფასებული. დანაზოგების მასტიმულირებელი რეფორმები წახალისებულია სარეიტინგო სააგენტოს მიერ, ხოლო დანაზოგებისა და ინვესტიციების გეპის შემცირება განიხილება, როგორც რეიტინგის ზრდაზე მოქმედი ფაქტორი.

გაცვლითი კურსი

28 თებერვლის მდგომარეობით, 2018 წლის 1 იანვართან შედარებით, ლარის ნომინალური ეფექტური გაცვლითი კურსი 2.6 პროცენტით არის გამყარებული. გასული წლის 1 იანვართან შედარებით კი - 1.1 პროცენტით. რაც შეეხება რეალურ ეფექტურ გაცვლით კურსს, მისი წლიური გამყარების ტემპი 1.2 პროცენტს შეადგენს.

ლარის ნომინალური ეფექტური კურსი საკუთარი საშუალოვადიანი ტრენდიდან 3.1 პროცენტითაა გაუფასურებული, რაც დადებითად აისახება კონკურენტუნარიანობაზე.

	28 თებერვალი, 2018	28 თებ 2018 - 1 იან 2018	28 თებ 2018 - 1 იან 2017
ევრო	3.0555	▼ -8.6%	▼ -14.5%
აშშ დოლარი	2.4795	▲ 6.7%	▼ -3.3%
თურქული ლირა	0.6552	▲ 14.5%	▲ 25.0%
რუსული რუბლი	0.0444	▼ -3.1%	▼ -26.8%
ნომინალური ეფექტური გაცვლითი კურსი	121.27	▲ 2.6%	▲ 1.1%
რეალური ეფექტური გაცვლითი კურსი (იანვარი, 2018)	116.84	▲ 1.0%	▲ 1.2%

უმუშევრობის დონე

2016 წელს უმუშევრობის დონე 0.2 პროცენტული პუნქტით შემცირდა და 11.8 პროცენტი შეადგინა. უნდა აღინიშნოს, რომ 2016 წელს უმუშევრობის დონემ ბოლო წლების განმავლობაში ყველაზე დაბალ ნიშნულს მიაღწია.

ბიუჯეტის საგადასახადო შემოსავლები

2016 წელს ფაქტიური საგადასახადო შემოსავლების მობილიზება 775.2 მლნ ლარით აღემატება 2015 წლის შესაბამის პერიოდს, რაც 9.7 პროცენტს შეადგენს, ხოლო წლის გეგმიური მაჩვენებელი შესრულდა 100.5 პროცენტით და გადაჭარბებამ 46.1 მლნ ლარი შეადგინა.

2017 წელს ბიუჯეტში გადასახადების სახით მობილიზებულია 9 778.9 მლნ ლარი, რაც წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით 11.3 პროცენტით (992.9 მლნ ლარი) მეტია. 2017 წლის გადასახადების საპროგნოზო მაჩვენებელი 9 740.0 შეადგენს, ფაქტიური მაჩვენებელი დაგეგმილზე 0.4 პროცენტით მეტია, რაც 38.9 მლნ ლარს შეადგენს.

რაც შეეხება 2018 წლის იანვარს, გადასახადების იანვრის საპროგნოზო მაჩვენებელი 733.0 მლნ ლარს შეადგენს, 2018 წლის იანვრის ფაქტიური მაჩვენებელი დაგეგმილზე 13.2 პროცენტით მეტია, რაც 96.7 მლნ ლარს შეადგენს.

- საშემოსავლო გადასახადის სახით მობილიზებულია 338.0 მლნ ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (346.0 მლნ ლარი) 97.7%-ია.
- მოგების გადასახადის სახით მობილიზებულია 38.8 მლნ ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (20.0 მლნ ლარი) 193.8%-ია.
- დამატებული ღირებულების გადასახადის სახით მობილიზებულია 442.4 მლნ ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (386.0 მლნ ლარი) 114.6%-ია.
- აქციზის სახით მობილიზებულია 148.0 მლნ ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (125.0 მლნ ლარი) 118.4%-ია. 2017 წლიდან მოხდა ზოგიერთ აქციზური პროდუქციაზე აქციზის განაკვეთების ზრდა (ნავთობპროდუქტებზე, სიგარეტზე, მსუბუქ ავტომობილებზე).
- იმპორტის გადასახადის სახით მობილიზებულია 7.5 მლნ ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (5.0 მლნ ლარი) 150.5%-ია.
- ქონების გადასახადის სახით მობილიზებულია 1.9 მლნ ლარი.

სხვა გადასახადი შეადგენს -146.8 მლნ ლარს.

სახელმწიფო ვალი

- სახელმწიფო ვალმა 2016 წლის ბოლოსთვის შეადგინა მშპ-ს 44.6% (აქედან საგარეო ვალი იყო 35.6%), როდესაც 2015 წლის ბოლოსთვის ეს მაჩვენებელი იყო 41.4% (საგარეო ვალი - 32.5%).
- ვალის ზრდა 2015 და 2016 წლებში ძირითადად გამოწვეული იყო გაცვლითი კურსის ცვლილებით.
- საშუალოვადიან პერიოდში სახელმწიფო ვალი მშპ-სთან მიმართებაში 45 პროცენტის ქვემოთ მოექცევა.
- სახელმწიფო ვალის საბაზრო ღირებულება 2016 წლის დეკემბრისთვის იყო 32% (მოიცავს ისტორიულ ვალს, 2016 წლის ბოლოსთვის მშპ-ს 1%), რადგან ჩვენი ვალის მნიშვნელოვანი ნაწილი აღებულია შეღავათიანი პირობებით.

ამასთანავე, კაპიტალის ბაზრის განვითარებასთან ერთად გაიზრდება სახაზინო ფასიანი ქაღალდების გამოშვება, რაც ხელს შეუწყობს საგარეო დაფინანსების საჭიროების შემცირებას და მთლიან ვალში საშინაო ვალის წილის ზრდას.

2017 წლის პირველი ნახევრის მდგომარეობით, სახელმწიფო ვალი 41.2 პროცენტს შეადგენს, ხოლო 2017 წლის ბოლოსთვის სახელმწიფო ვალის მოსალოდნელი მაჩვენებელი მშპ-ს 43.2 პროცენტს შეადგენს.

სახელმწიფო ფასიანი ქაღალდების ბაზარი

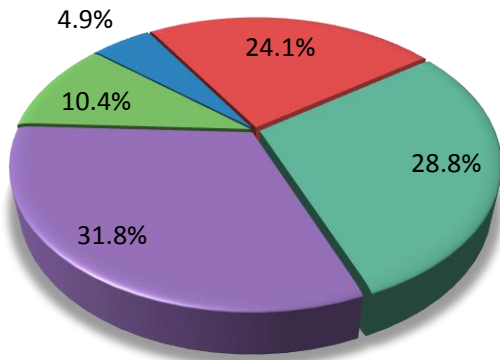
2018 წლის იანვარში ჩატარდა 5 აუქციონი ჯამური ემისიით 155 მლნ ლარი, რომლის საშუალო შეწონილმა საპროცენტო განაკვეთმა 7.929% შეადგინა.

გამოშვებულ იქნა 6 და 12 თვის ვადიანობის სახაზინო ვალდებულებები; 2, 5 და 10 წლის ვადიანობის სახაზინო ობლიგაციები. დაიფარა 216 მლნ ლარის ფასიანი ქაღალდები:

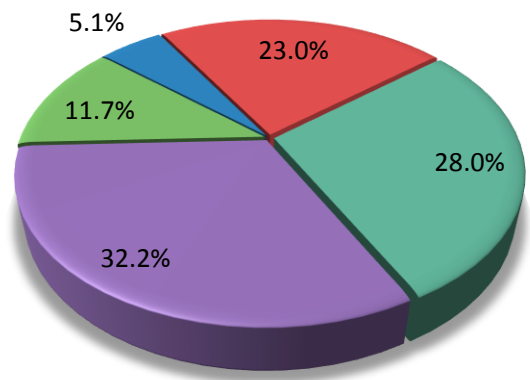
	6M	1Y	2Y	5Y	10Y	სულ
ემისიის მოცულობა	20	40	40	30	25	155
საშუალო შეწონილი განაკვეთი	7.381	7.433	7.663	8.119	9.370	7.931
დაფარვა	20	80	76.4	40	0	216.4
სხვაობა	0	-40	-36.4	-10	25	-61.4

ფასიანი ქაღალდების პორტფელის სტრუქტურამ მცირე ცვლილება განიცადა:

პორტფელის მდგომარეობა 31.12.2017

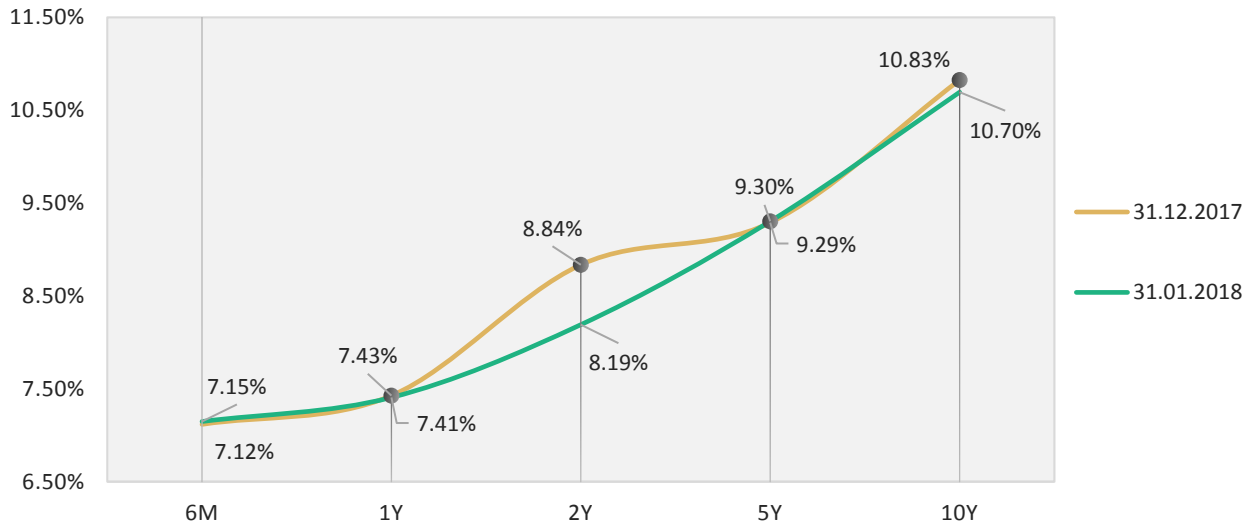
პორტფელის მდგომარეობა 31.01.2018

■ 6 თვიანი ■ 12 თვიანი ■ 2 წლიანი ■ 5 წლიანი ■ 10 წლიანი ■ 6 თვიანი ■ 12 თვიანი ■ 2 წლიანი ■ 5 წლიანი ■ 10 წლიანი

პორტფელის შემოსავლიანობა მნიშვნელოვნად მხოლოდ 2 წლის ვადიანობის სახაზინო ობლიგაციებზე შეიცვალა. ცვლილებამ 0.65% შეადგინა.

პორტფელის შემოსავლიანობის მრუდი ბოლო ორი თვის განმავლობაში

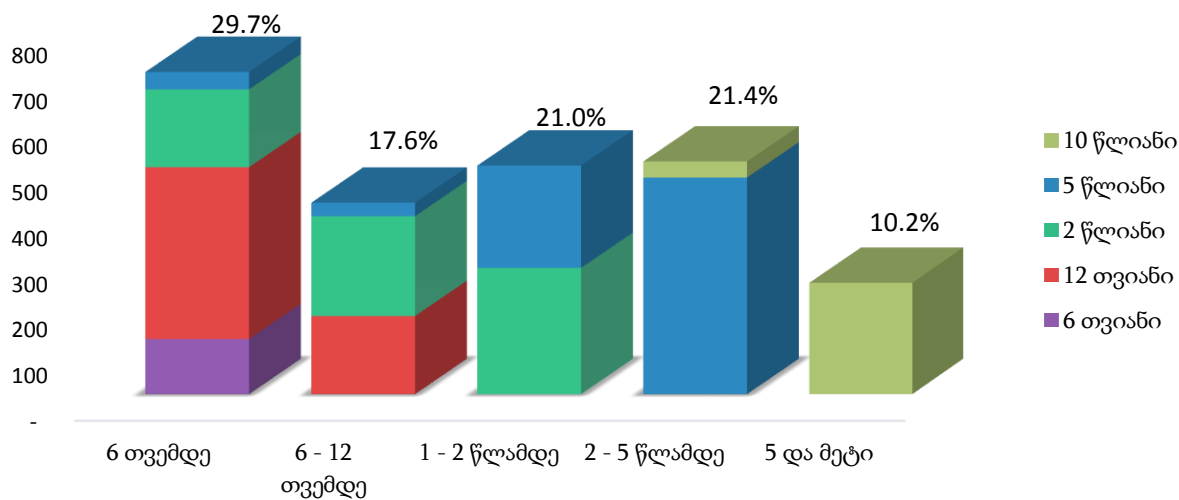
პორტფელში შემავალი ფასიანი ქაღალდების ჯამური საშუალო შეწონილი ვადიანობა (ATM) გაიზარდა წინა თვესთან შედარებით.

ფასიანი ქაღალდების დაფარვამდე დარჩენილი საშუალო შეწონილი დრო (წელი)			
	30.11.2017	31.12.2017	31.01.2018
6 თვე	0,24	0,24	0,24

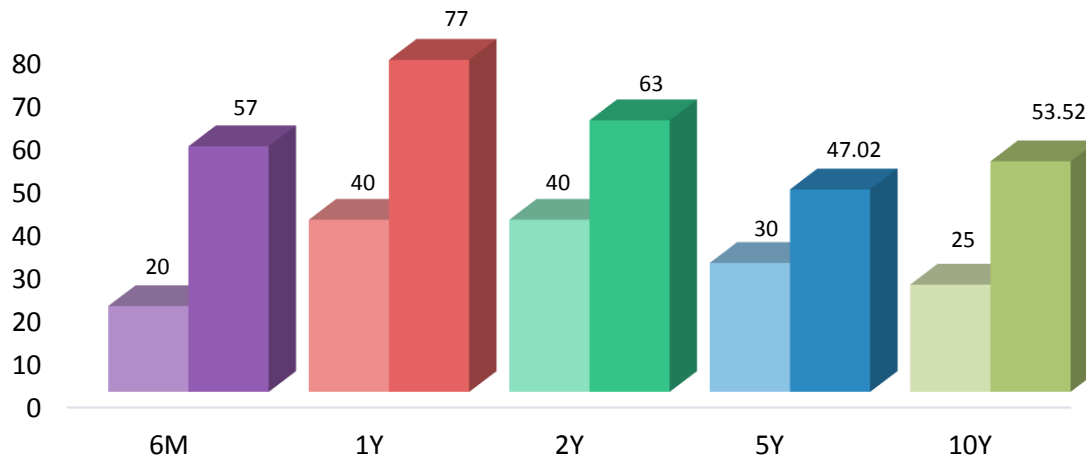
12 თვე	0,46	0,40	0,41
2 წელი	0,92	0,84	0,92
5 წელი	2,75	2,68	2,83
10 წელი	6,76	6,67	6,89
სულ	1,98	1,90	2,08

2018 წლის 31 იანვრისთვის სახელმწიფო ფასიანი ქაღალდების პორტფელის მეოთხედზე მეტი (29.7%) ფორმირებული არის იმ ფასიანი ქაღალდებით, რომელთა დაფარვის ვადა დგება უახლოეს 6 თვის განმავლობაში. პორტფელში შემავალი ფასიანი ქაღალდების გადანაწილება დაფარვამდე დარჩენილი ვადის მიხედვით შემდეგია:

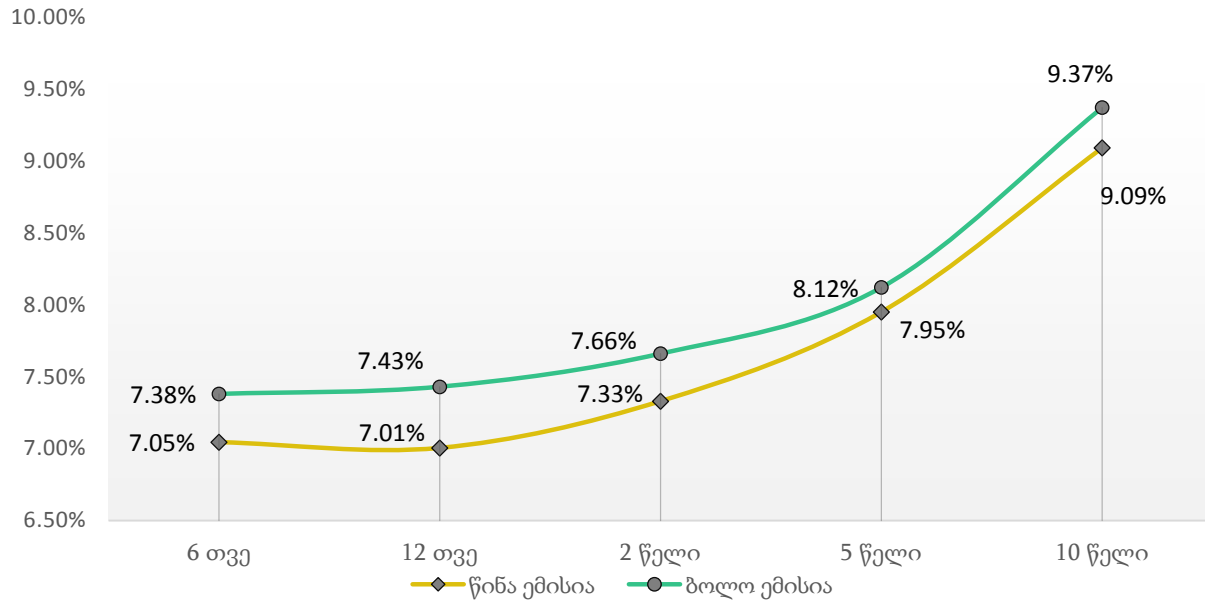
პორტფელის შემავალი ფასიანი ქაღალდების კომპოზიცია დაფარვამდე დარჩენილი ვადის მიხედვით

ემისია და მოთხოვნა მლნ ლარი

თვის განმავლობაში აუქციონებზე დაფიქსირებული საშუალო შეწონილი საპროცენტო განაკვეთები: *

*- თუ მოცემულ თვეში არ განხორციელებულა კონკრეტული ვადის ემისია, გრაფიკზე გამოსახული იქნება წინა პერიოდის შედეგები.

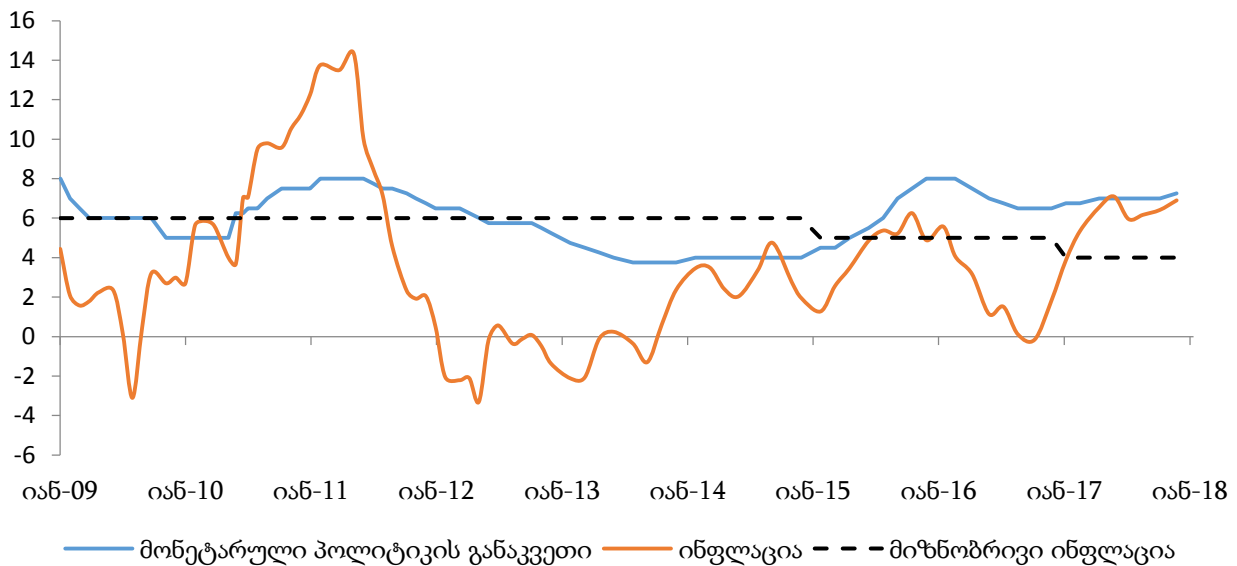
მოთხოვნის კოეფიციენტი გასული თვის მაჩვენებელთან (დეკემბერი 2.70) შედარებით შემცირდა და 1.92 შეადგინა. აუქციონებზე დაფიქსირებული საპროცენტო განაკვეთები წინა თვესთან შედარებით გაიზარდა, თუმცა პორტფელზე არსებული საპროცენტო განაკვეთები, გარდა 2 წლიანი საბაზინო ობლიგაციებისა, თითქმის არ შეცვლილა.

მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი

13 დეკემბრის მონეტარული პოლიტიკის კომიტეტის სხდომაზე, კომიტეტმა მიიღო გადაწყვეტილება განაკვეთის 25 საბაზისო პუნქტით 7.25 პროცენტამდე გაზრდის შესახებ, რაც აიხსნება ნომინალური ეფექტური გაცვლითი კურსის გაუარესებით და ინფლაციაზე ზეწოლით. კომიტეტის განცხადებით, ნავთობის საერთაშორისო ფასების ზრდასთან ერთად, გაზრდილია ინფლაციური მოლოდინები და ეკონომიკური აქტივობის მოსალოდნელზე მეტად გაუმჯობესება ასუსტებს მოთხოვნის მხრიდან ინფლაციის შემცირების შესაძლებლობას, რამაც გამოიწვია მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთის ზრდა. არსებული ფაქტორების განეიტრალების შემდეგ, 2018 წლის დასაწყისიდან მოსალოდნელია ინფლაციის მაჩვენებლის შემცირება.

2018 წლის 31 იანვარს მონეტარული პოლიტიკის კომიტეტმა განაკვეთი უცვლელად, 7.25 პროცენტზე დატოვა, რის მთავარ მიზეზად სახელდება ბოლო პერიოდში ნომინალური ეფექტური გაცვლითი კურსის გამყარების ტენდენცია და ერთობლივი მოთხოვნის პოტენციურ დონეზე ქვემოთ არსებობა, რაც ინფლაციაზე შემცირების მიმართულებით მოქმედებს.

ერთჯერადი ეფექტების ამოწურვის შემდეგ, ინფლაცია შემცირდება და საშუალოვადიან პერიოდში მიზნობრივი მაჩვენებლის გარშემო იქნება. ინფლაციაზე მოქმედი ფაქტორების ამოწურვასთან ერთად, სხვა თანაბარ პირობებში, მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი დაუბრუნდება საშუალოვადიან პერიოდში თავის ბუნებრივ დონეს.

2017 წლის ბიუჯეტის აღწერა

მთავრობის 4 პუნქტიანი გეგმა და სტრატეგია მიმართულია ეკონომიკურ ზრდაზე და ინფრასტრუქტურული პროექტების დაჩქარებაზე. ამავე დროს, მთავრობა ახორციელებს ფისკალურ კონსოლიდაციას ადმინისტრაციული დანახარჯების შემცირებით და საშუალოვადიან პერიოდში მის დაბალ დონეზე შენარჩუნებით.

როგორც ზრდაზე ორიენტირებული პილიტიკის ნაწილი, განხორციელდა მოგების გადასახადის რეფორმა, რაც გულისხმობს საგადასახადო გარემოს გაუმჯობესებას ბიზნეს სექტორის სასარგებლოდ.

მოგების გადასახადის რეფორმის გამო საწყის ეტაპზე შემოსავლების კლების დასაკომპენსირებლად და კაპიტალური დანახარჯების სტიმულირებისთვის საჭირო რესურსების მობილიზების მიზნით, მთავრობამ დაიწყო ღონისძიებების გატარება როგორც შემოსავლების, ასევე - დანახარჯების მიმართულებით.

- შემოსავლების მობილიზების ღონისძიებები: საწვავზე აქციზის ზრდა (270 მლნ ლარი, მშპ-ს 0.7%); თამბაქოზე აქციზის ზრდა (215 მლნ ლარი, მშპ-ს 0.6%), აზარტულ თამაშებზე გადასახადის ზრდა (50 მლნ ლარი, მშპ-ს 0.2%); ავტომობილებზე აქციზის ზრდა (45 მლნ ლარი, მშპ-ს 0.1%).
- დანახარჯების შემცირების ღონისძიებები: ხელფასების შემცირება ცენტრალურ და ადგილობრივ სამთავრობო დონეზე (190 მლნ ლარი, მშპ-ს 0.5%); საქონლისა და მომსახურების შემცირება (50 მლნ ლარი, მშპ-ს 0.2%); საყოველთაო ჯანდაცვის ეფექტიანობის გაუმჯობესება და მიზნობრივი სოციალური პროგრამები მუნიციპალიტეტებში (90 მლნ ლარი, მშპ-ს 0.3%); აგროსერვისის პროგრამის დასრულება (50 მლნ ლარი, მშპ-ს 0.1%);

2017 წლისთვის, ბიუჯეტის დეფიციტი მოსალოდნელია 4.1%-ის გარშემო. ინფრასტრუქტურული პროექტების დაფინანსება კაპიტალური დანახარჯებითა და დაკრედიტებით განხორციელდება და შეადგენს 3 მლრდ ლარდ (8.3%).

საერთაშორისო სავალუტო ფონდთან თანამშრომლობა

2017 წლის 12 აპრილს, საერთაშორისო სავალუტო ფონდის აღმასრულებელმა საბჭომ „გაფართოებული დაფინანსების მექანიზმის“ ფარგლებში საქართველოს დაუმტკიცა პროგრამა 285.3 მილიონი აშშ დოლარის ოდენობით.

საერთაშორისო სავალუტო ფონდი იზიარებს და მიესალმება საქართველოს მთავრობის ეკონომიკურ პოლიტიკას, რაც უზრუნველყოფს ქვეყნის მდგრად ეკონომიკურ ზრდას. მნიშვნელოვანია, რომ ახალი პროგრამა არის დაფუძნებული მთავრობის 4-პუნქტიან რეფორმების გეგმაზე. პროგრამის ფარგლებში, საერთაშორისო სავალუტო ფონდი იქნება ჩვენი ქვეყნის პარტნიორი მთავრობის ეკონომიკური პოლიტიკის განხორციელების პროცესში.

ეკონომიკური და სტრუქტურული რეფორმები დამტკიცებულია საერთაშორისო სავალუტო ფონდის მიერ, რაც მიზნად ისახავს მაკროეკონომიკური სტაბილურობის დახმარებასა და ეკონომიკურ ზრდას.

2017 წლის ბიუჯეტი და მთავრობის საშუალოვადიანი საბიუჯეტო გეგმები წარმოადგენს ფისკალური პოლიტიკის ცვლილებას, რაც მოიცავს:

- ადმინისტრაციული დანახარჯების შემცირებას;
- ეკონომიკურ ზრდაზე ორიენტირებული საგადასახადო სისტემის შექმნას;
- საბიუჯეტო პროგრამების ეფექტიანობის გაზრდას;
- ინფრასტრუქტურულ პროექტებში ინვესტიციების გაზრდას.

2017-2020 წლებში ქვეყნის საგზაო ინფრასტრუქტურის ძირითადი ნაწილი იქნება დასრულებული, რაც საშუალებას მოგვცემს, რომ ბოლომდე გამოვიყენოთ ჩვენი ლოგისტიკური და ტურისტული პოტენციალი. ინფრასტრუქტურის განვითარება გააუმჯობესებს რეგიონებს შორის კომუნიკაციას, რაც გაზრდის მათ ჩართვას ქვეყნის ეკონომიკურ განვითარებაში.

2017-2020 წლების განმავლობაში ბიუჯეტით გათვალისწინებული კაპიტალური დანახარჯები გაიზრდება მთლიანი შიდა პროდუქტის 5.6%-დან 9%-მდე. ამასობაში, ადმინისტრაციული ხარჯები შემცირდება 26.5%-დან 21.7%-მდე.

პროგრამის ფარგლებში, საქართველოს მთავრობა გეგმავს ისეთი მნიშვნელოვანი სტრუქტურული რეფორმების განხორციელებას, რაც ხელს შეუწყობს ეკონომიკურ ზრდას. ამ რეფორმებს მიეკუთვნება:

- საპენსიო რეფორმა;
- კაპიტალის ბაზრის რეფორმა;
- დეპოზიტების დაზღვევის სისტემის ჩამოყალიბება;
- საჯარო-კერძო თანამშრომლობის (PPP) სისტემის ჩამოყალიბება;
- გადახდისუნარიანობის საკანონმდებლო ჩარჩოს შექმნა;
- მიწის რეფორმა;
- სადაზღვევო სისტემის რეფორმა;
- საჯარო ფინანსების მართვის გაუმჯობესების ღონისძიებები;
- სხვ.

საქართველოს მთავრობის გადაწყვეტილებით, ფინანსური სექტორის ზედამხედველობის ფუნქცია დაუბრუნდება საქართველოს ეროვნულ ბანკს.